

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а. вр

БРОЙ 42.

У Новоме Саду, 14. Новембра 1859.

ГОД. II

М И С Л И

О школи и учительма.

(Продуженъ.)

V.

Прва школска наука.

Мени се ништа тако невешто и недотупавно не-
чини, као оно одма оногъ часа, чимъ су намъ деца у
школу ступила, окупити ихъ са онима глумима и нѣи-
ма сасвимъ странима и непознатимъ А. Б. В. Наместо
да децу изъ онога нѣиновогъ досадашнѣгъ слободногъ
живота сгодно, лако и неосетно у овај школски пре-
ведемо, да у нѣима волю к' науци и пажњу пробуди-
мо, изађемо одма оногъ часа са писменима предъ нѣи,
које су за децу сасвимъ мртве и сувопарне ствари,
безъ икојега одношеня на нѣиовъ досадашнѣи животъ
и нѣиовъ мишлѣня гледаня и рада кругъ, и које су по
нѣиове невеште очи јошъ и ситне и тешке ствари.

Заръ нигде ничега другогъ нема, чимъ би се шко-
ла по децу приятније почети могла и валяла, него са
то пусто и тужно А. Б. В? Я држимъ да е далеко у-
десније оно прво дана поучити децу, како ће у школу
смерно улазити, излазити, седати и устаяти, како ће ле-
по и пристойно седити и руке и тело држати, шта е
лево и десно и остало разликовати, како ће таблицу и
пера чисто држати, како ихъ ватати и с' нѣима чертице
правити; я држимъ, да е далеко удесније, да учитель стра-

шљиву и зазорљиву децу, едно по едно љубавно осло-
вљавајући говору ослободи, да се у те прве дане с'
њима о стварма изъ најближе околине позабави; да ихъ
научи те ствари и тихъ делове гледати и именовати;
я би волио, кадъ би онъ децу на свршетку школе по
едну лепу и милу песмицу певати научио, и по едну
лепу приповедчицу имъ и два и триредъ приповедио,
пакъ и са овимъ милимъ душу оживљајућим и раство-
рајућимъ осећанѣмъ кући пуштао. Я самъ уверенъ, да
би деца и њини родители одма првогъ дана сасвимъ
друго, далеко лепше и како по њи саме тако и по
учитеља далеко користније мнѣние о школи и учитељу
добили, и школу и учитеља далеко већма уважавали и
поштовали.

Алъ — овај посао иште животниегъ учитеља, у-
читеља са искреномъ и свойскомъ вољомъ и љубави
к' деци, народу, и свомъ званю; а ово е сасвим про-
тивно ономе окореломъ заклепаномъ педантном и шал-
бактерско глупавомъ и тунявомъ дремежу и спаваню.
Ал како ко ради, онако му и иде; то е тако, од кад
е света и века.

VI.

Школски прущъ

Млого е већъ о томе препирке било, дал може
школа без прута и виргаза постојати. Читаве су књи-
ге о томъ писане. А я држим да е на ово лако и од-
судно одговорити, ако само непођемо одма само с' том
намеромъ, у силу Бога основе тражити, да е прутъ
нужданъ, и да се безъ њѣга неможе обстати.

Я одбацајући све ове и оваке говоре и основе
на страну, питамъ учитеља, недржили и он, да е она
школа међу школама најбоља, где се никадъ повода
ни узрока ненађе, телеснимъ каштигама децу кашти-

говати; я питамъ учителя, бил онъ волио, да га свет гледа, кадъ онъ децу бие, и како би се осећао онъ, кадъ би му башъ у онай махъ школски надзиратель у школу ступио. Я далъ питамъ, можели онъ тогъ дана, кадъ се тако деце натукао и намучио, нѣгову школу, са мирномъ и спокойномъ душомъ и срцемъ затворити, и ниели му далеко милии онай данъ, кадъ онъ себи казати може: данасъ нисамъ прута требовао, нисам ни едно дете био ни мучио.

Имали и можели бити жалостние и гадние помисли кодъ учителя, него: кадъ дете кодъ куће од свои родителя бой извлачи, може га и у школи.

Учителю! и у овомъ ће те призрению вера твоя спасти и чуда учинити. Имашъ ли ти тврду веру, да се могу деца и безъ прута и боя научити и воспитати, то буди уверенъ, да ће ти се вера твоя и испунити. Немашъ ли ти те вере, то ће ти довека школа мучилиште а не училиште, и ти ћешъ мучитель, а не учитель деце бити.

Данасъ су већъ сви дотле дотерали, да се учасовима богомолъ и науке христьянске прутъ сакрие и не износи. А я мислимъ, да су у школи све науке христьянске, нити знамъ да ков антихристовске има, па што е могућно кодъ едне, то е и кодъ друге и треће, и кодъ свию могућно.

Тешко ономъ учителю, кои са боемъ и батианама малой деци науку у главу утеруе.

(Продужиће се.)

*Недельна и свечана***Евангелія и Апостоли.**

На вечерие Рождества Христова.*)

Евангелие одъ Луке гл. II. зачало 5.

Во время оно: Изиде повелѣніе ѿ кесара Августа написати всю вселенную. У оно време: Изиде заповѣсть одъ кесара Августа, да се попише цео свѣтъ. (да се попишу жители великогъ римскогъ царства.).

Сіе написаніе первое бысть владѣнъ сирією Киринію. Ово пописиванъ прво было е, када Кириние владаше у Сиріи.**

И идѣхъ вси написатися кождо во свой градъ. И иѣху сви уписатися сваки у свой градъ. (свакій Іерильтянинъ ишао е у главный градъ свога племени да се упише).

Взыде же и Іосифъ ѿ Галилеи изъ града Назарета во Іудею во градъ Давидовъ, иже нарицается Витлеемъ, зане быти емъ ѿ домъ и отчества Давида. А поже и Иосифъ изъ Галилеи изъ града Назарета у Іудею у градъ Давидовъ, кои се зове Витлеемъ, еръ онъ быше изъ дома и отчевине, — порекла, — Давидове.

Написатися съ Маріекъ шрѣченною емъ женою сщщею непраздною. Да се упише съ Маріомъ повѣреномъ нѣму женомъ, коя бѣше трудна.

Бысть же егда быша тамо исполнишася дніе родити ей. А кадъ они тамо быше, испуне се дани да она роди.

И роди сына своего первенца и повитъ его и положи его въ яслехъ: зане не бѣ имъ мѣста во обители. И роди сына свога првенца, и пови га, и метну га у ясле; еръ не быше имъ мѣста у гостионици.

*) У очи Божиѣа.

**) На мапи Палестине треба показати овом приликом положай Сиріе према св. земљи.

И пастыріе вѣхъ въ тѣйже странѣ, вѣдѣше ѿ стрегѣ-
ше стражѣ ношнѣю ѿ стадѣ своѣмъ. И пастири быяху у
той страни бдіюћи и чуваюћи стражу ношну код ста-
да свога.

И сѣ Ангелъ Гдѣнь стѣ въ нѣхъ ѿ слава Гдѣна ѿсѣа ѿхъ
ѿ оубоашаса страхомъ вѣліимъ. И гле Анѣео Господань
стаде межу нѣма и слава Господня обаса ихъ, и убо-
яшесе великимъ страхомъ, — врло се уплашише. —

И рече ѿмъ Ангелъ, не бойтеса: сѣ бо благовѣствѣю
вѣмъ радость вѣлію, ѿже вѣдетъ всѣмъ людемъ. И рече
имъ Анѣео: не бойтесе! ерѣ ето навешѣуемъ вам ра-
дость велику, коя ѣе бити свима людма.

ѿакъ родиша вѣмъ днѣсъ Спасъ, ѿже есть Христѣсъ
Гдѣ, во градѣ Давидѣвѣ. Ерѣ родио се вама данас Спа-
ситель, кои е Христѣсѣ†) Господь, у граду Давидо-
вомъ.**)

И сѣ вѣмъ знаменіе: ѿвращете млѣденецъ повѣтъ
лежащъ въ ѿслехъ. И ето вѣмъ знака: наѣи ѣете дѣте
повито лежеѣе у яслама.

И вnezапѣ бысть со Ангеломъ множество вѣи небѣ-
сныхъ хвалѣщихъ Бога ѿ глаголющихъ. И наеданпут бы
са Анѣеломъ мноштво войника небесныхъ, кои хваля-
ху Бога и говораху.

Слава во вѣшнихъ Богѣ и на землі мѣрѣ, въ чело-
вѣцѣхъ благоволеніе. Слава на висини Богу и на землі
миръ; межу людима добра воля!

И бысть ѿкъ ѿтидѣша ѿ нѣхъ на небо Ангели, и че-
ловѣцы пастыріе рѣша дрѣгъ ко дрѣгѣ, прѣидемъ до Ви-
длеѣма, ѿ вѣдимъ глаголъ сѣи бывшій егѣже Гдѣ сказа
намъ. И када отидоше одѣ нѣи на небо анѣели, и лю-
ди пастири рекоше еданѣ другомъ. Хайдемо до Витлее-

***) Христѣсѣ э рѣчь Грчка, значи помазаникъ, а Еврейско Мессия
значи то исто.

† Градомъ Давидовымъ зове се Витлемъ сѣ тога што е одатле
быо царъ Давидъ.

ма, и да видимо то, што се догодило, као што Господь каза нама.

И приидоша поспѣшшеса ѿ ѿбрѣтоша Маріамъ же и Іосифа и младенецъ лежачь во ѿслехъ. И дохоше пожурившисе, и нахоше Марию и Іосифа и дѣте лежеће у яслама.

Видѣвше же сказаша ѿ глаголѣ глаголанномъ ѿмъ ѿ отрочати сѣмъ. А кадъ видеше, казаше то, што имъ е речено за дѣте то.

И вси слышавшии дивѣшася ѿ глаголаннѣхъ ѿ пастырей къ нимъ. И сви, кои чуше, дивѣшесе томе што имъ пастыри говорише.

Маріамъ же соблюдаше всѣ глаголы сѣа слагѣючи къ сѣрдцы своѣмъ. А Марія чуваше све речи те слажући у срдцу своме.

И возвратѣшася пастырие славаще ѿ хвалаще Бога ѿ всѣхъ, ѿже слышаша и видѣша, ѿкоже глаголахо бысть къ нимъ. И повратише се пастыри славећи и хвалећи Бога за све што чуше и видеше, као што речено бы нѣма. —

Апостолъ къ Евреима гл. 1. зач. 303.

Многочѣстнѣ ѿ многообразнѣ дрѣвле Богъ глаголавый ѿцѣмъ во пророцѣхъ, въ послѣдокъ днѣи сѣхъ глагола намъ въ сынѣ, ѿгоже положи наследника всѣмъ, ѿмъ же ѿ вѣки сотвори. Богъ, — кои е често и на различите начине нѣкада говорио отцевима преко пророка, — у последакъ дана овыхъ говорио е нама преко Сына, когъ е поставио наследника свему, коимъ е и вѣкове створио чрезъ когъ е и светъ створио.

Иже сѣи сѣанѣ славы и ѿбразъ ѿпостѣси ѿгѣ, носѣ же всѣческаа глаголомъ сѣлы своѣмъ, собѣю ѿчищенѣе сотворио въ грѣхѣхъ нашихъ, сѣде ѿдеснѣю престѣла величѣствѣа на высѣкихъ. Кои будући сѣанѣ славе и обличѣе сущности нѣгове, и носѣћи све речѣю силе своѣ,

када е собомъ (самъ собомъ) очищенъ грѣхова нашихъ учинію, сѣде с' десне стране престола величества (Божіега) на висини.†)

Толикъ лучшій бѣвъ Ангелъвъ, еликъ преславнѣе паче ихъ наследствова има. Толико больи поста одъ Анѣла, у колико преславнѣе него они наследди име.

Комъ бо рече когда ѿ Ангелъ: Сынъ мой еси ты азъ днесъ родихъ тѣ, и паки: азъ бѣдхъ емъ во Отца, и той бѣдетъ мнѣ въ сына. Еръ коме рече кадъ одъ Анѣла (коме е одъ Анѣла рекао кадъ Богъ ово?): „Сынъ мой еси ты, я данасъ родихъ те?“ И опеть: „Я ху быти нѣму Отацъ, и онъ хе ми быти Сынъ.††)

Егда же паки вѣдѣтъ первороднаго во вселеннѣю глаголетъ: и да поклонѣтса емъ вси Ангели Божіи. А опеть уводеши првороднаго у свѣтъ говори: „И нека му се, поклоне сви анѣли Божіи.†††)

И ко Ангелъмъ оубо глаголетъ Творай Ангелы своѣ дѣхи и слуги своѣ огнь палѣць. И къ Анѣлима онъ говори: „Кои чини Анѣле свое духове и слуге свое пламень огнѣный.“††)

Къ Сынъ же: Престолъ твоѣ Боже въ вѣкъ вѣка: жезлъ правости, жезлъ царствіа твоегѣ. Возлюбилъ еси правду, и возненавидѣлъ еси безаконіе, сегѣ ради помаза тѣ, Боже, Богъ твой елеемъ радости паче причастникъ твоихъ „А к' сыну (ово рече Богъ). „Престолъ е твой Боже ва векъ века, скиптаръ правде е скиптаръ царства твоега. Ты любишь правду и невидишь безаконѣ; за то по-

†) т. е. кои е Богу Отцу равнѣ, кои снажномъ своіомъ рѣчію све носи, и када насъ е очистио одъ грѣха, тада се вознесао и сео с' десна до Бога Отца.

††) Та два Изреченія казао е Богъ преко пророка у старомъ Завету. Оно прво имамо у Псалтиру. Кои зна гдѣ? Ено га у Псалму II. ст. 7.

†††) Отворите у Псалтиру псаломъ 96. ст. 7. па хете тамо наћи ове пророчке речи.

††††) Ово чувте на почетку свакога вечерня, кои ми зна у псалтиру наћи? — пс. 103. ст. 4.

маза тебе Боже Богъ твой ульмъ радости, веѣма него твое другове.“†)

И паки: Въ началѣ ты Гди землю ѡсновалъ еси, и дѣла рѣкъ твоєю сѣтъ небеса. Та погнѣнѣтъ, ты же пребываеши: и вса ѣкоже риза ѡбветшаютъ и ѣко ѡдежда свѣеши ихъ и ѣзмѣнятса: Ты же тойжде еси, и лѣта твоа не ѡскѣдѣютъ. И опеть: У почетку ти Господе землю основао си, и дѣла руку твоихъ су небеса. Та же проѣи, а ты остаешъ, и сва же као хальина остарити, и као одеѣу савиѣешъ ихъ и ѣзмѣниѣе се, а ты си тай истый, и твоихъ година не же нестати.††)

Библична исторія новаго завета

за потребу дечице школске.

§. 3. О дѣтнѣству Исусовомъ.

(Продуженъ.)

О дѣтнѣству Исусовомъ познато намъ е само ово. Родители нѣгови иѣаху сваке године у Јерусалимъ о празнику пасхе. И кадъ му би 12 година, доѣоше они съ нѣимъ у Јерусалимъ по обичаю празника. И кадъ они тамо прописане дане проведоше и дома се враше, а дете Исусъ оста у Јерусалиму. Родители за то не знадоше, него мислеѣи да е онъ съ друштвом отидоше дан хода, и стадоше га тражити по родбини и по знанцима. Но не нашавши га тамо вратише се у Јерусалимъ да га траже.

После три дана наѣоше га у цркви, где седи меѣу учительима, слушаюѣи ихъ и питаюѣи. Сви кои га слушаху, дивляху се нѣговомъ разуму и одговорима. Видевши га родители зачудише се, и мати нѣ-

†) Тражите ове пророчке речи у псалтиру вашемъ кодъ куѣе па ми после подне кажите гдѣ су. — Пс. 44. ст. 7. 8.

††) И ово су рѣчи, коѣ е Богъ преко цара Давида рекао. Тражите ихъ у Псалтиру. — Ено ихъ у Псалму 101; ст. 26. —

гова рече му: „Сине, шта учини нама тако? ешо о-
тацъ твой и я са страхомъ шражисмо ше.“ А онъ
имъ на то рече: „Зашто сше ме шражили? заръ не
знаше да мени валя биши у ономъ што є оца мога.“
Али света Мария и Јосифъ ове речи не разумеше.

На то Исусъ пође съ нѣма и дође у Назаретъ,
и беше имъ у свему послушанъ. Као што є онъ те-
ломъ растао, тако є и духомъ ячао, напредуюћи у
премудрости и у милости кодъ Бога и кодъ люди.

§. 4. О кршшеню Исусовомъ.

Кадъ Јованъ, синъ захаріинъ, постане човекъ, он-
да му дође у пустињи где живляше одъ Бога запо-
вестъ, да изиђе у народъ израильски. И онъ дође у
околину јорданску проповедајући людма, да се царство
божие приближило, па да за то треба сваки да се по-
кає и крсти.

Млоги изъ Јерусалима и све юдейске землѣ изла-
жаху къ нѣму да га виде и да га чую; и онъ крш-
ћаваше у Јерусалиму све оне који се истинито каяху
и грехе свое исповедаху. Млоги мишляху да є онъ
обећани Месия, али имъ онъ на то говораше: „Я васъ
кршшавамъ водомъ; али онай што за мнома иде ячи
є одъ мене; я ни самъ досшоянъ нѣму обуће одреш-
ши; онъ ќе васъ кршиши духомъ и огнѣмъ.“

У то време бияше Исусу настала тридесета го-
дина. И онъ дође изъ Галилее на Јорданъ къ Јовану
да се крсти. А Јованъ браняше му говорећи: „Ти шре-
ба мене да кршиши, а ти ли долазиши къ мени?“
А Исусъ му на то одговори: „Остави садъ, ерѣ ша-
ко намъ шреба испуниши сваку правду.“ На то га Јо-
ванъ крсти. И кадъ Исусъ изиђе изъ воде, а то ви-
ше нѣга отворише се небеса, и Духъ божији као го-
лубъ сиђе на нѣга, и зачу се гласъ съ неба говорећи:
„Ово є синъ мой премилли који є по мојой вољи.“

После крштена провео е Исусъ 40 дана у пусти-
њи у самоѣи, приправляюѣи се постомъ и молитвомъ
за велико и трудно дело спасеня людскогъ. Но пре
него што е Исусъ започео приповедати свето еванђе-
лие, изабере онъ изъ своихъ ученика дванаесторицу,
кое *Апостолима* назове, и коихъ су имена ова: Пе-
таръ и Андрия, Іаковъ и Іованъ Филипъ и Вартоло-
мие, Матия и Тома, Іаковъ, алфеевъ и Симонъ Зилотъ,
Іуда яковлѣвъ и Іуда искаротски.

(Продужиѣе се.)

Стефанъ Неманя I. Србскій великій жупанъ.

(Изъ кнѣиге „Образи изъ обште историе“ одъ дра Ник. Кретиѣа.)

(Продуженъ.)

Одъ ово доба Срби почеше зауимати на истоку
Европе знатнии положай, кои ѣймъ одавна припадаше,
но кои не знаѣаху употребити на свою користъ. Срби рас-
цеплѣни на многе области, неимаюѣи вр'овне свое гла-
ве мораху слушати и покоравати се садъ одной садъ
другой суседной држави; па и оне области, кое су за-
држале и сачувале неку самосталностъ, бѣяху посве
незнатне у свету; жители ѣни одликоваху се еди-
нимъ юнаштвомъ, коимъ нападаху свое суседе, и ко-
имъ се браняху одъ туѣи нападаня. Неманя е поло-
жю тврде основе, на коима се могао развити снаж-
ный државный животъ.

Неманя е особитый свой позоръ обратю и на
разиространѣнѣ православне вере. Одступивши одъ
манихейске ереси, кадъ га крети православный архи-
ерей, свомъ силомъ настане, да буде вреданъ синъ
свете матере цркве. Осимъ што е подигао многе
цркве; старао се, да и сами ѣнѣгови државляни бу-
ду верни, и постоянни синови православне цркве; па
за то, кадъ му се едномъ кѣи некога србскога вел-
може тужила, да е ѣнѣнъ мужъ еретикъ, а да она то

ніе знала, кадъ се за нѣга удала; па да она не може съ тимъ безбожницима да живи, те за то га и моли, да крстомъ порази непријателъ цркви, Неманя ову тужительку изведе предъ сакуплѣну господу свештенничкогъ и мирскогъ чина, укори гдно властеле, кои су ту были, а кои су се придржавали ереске науке, ереске кнѣиге спали, сво иманѣ еретицима одузме, па раздели сиротинѣи, црквама, и манастирима, и строго забрани да нико ни имена овы еретика не спомене.

Неманѣи е было скоро 46 гедина, кадъ е 1158 постао великій жупанъ, и почео управляти ербскомъ државомъ. Нѣгова сретна влада траяше пуни 37 година. Неманя е было дакле врло старъ; и у свомъ животу за 87 година дочекао е многе лепе радости. Држава му быяше велика, снажна, и утврђена противу споляшнѣи и унутрашнѣи непријателя; ербскій народъ быяше задоволянъ и славно познатъ зуседима и страннимъ народима; а осимъ тога имао е Неманя три красна сина: Стефана, Вука, и Растка, на кое е погледао; кое е брижливѣо самъ воспитао, одъ кои е у својој дубокој старости дочекао лепу радость; на кое е съ поузданѣмъ могао оставити свой народъ не давно ослобођевый туђега господарства; одъ кои се могаше надати, да ће чувати и хранити собомъ установлѣну младу државу, да свое жиле дублѣ пусти, да се осили, и ояча.

Наймлађій синъ родіо се Неманѣи 1169; нѣму е было име Растко. Онъ се од свое старіе браће одликовао особитомъ побожношћу; нѣму, іошъ као незреломъ младићу найвећа е утеха была: читати свето писмо; лепъ узрастъ, красота тела, доброта душе, и кротость нарави была су поедина изредна добра, коима е Богъ богато обдаріо младога Растка. 1286 године дођу изъ Св. Горе неки калуђери къ Неманѣи, чіи е гласъ и до саме светогорске самоће доирѣо,

Растку е было тада 17 година. Радознали младићъ разговарао се са светимъ старцима светогорскимъ о разнимъ предметима, па и о побожности, и тада младићъ Растко науми оставити домъ свога оца, и све радости, кое е могао уживати у домаћемъ животу владаочевъ синъ, па тражити задовољства, и утехе свомъ младомъ срцу у святой самоћи атонски гора. Што е намислио, то е и учинио. Отишао е у свету Гору, и отудъ га никако немогаше повратити люди, кое е отаць шилао, да га доведу кући: младићъ Растко, сребрний, златомъ искићеный оклопъ замени црномъ калуђерскомъ ризомъ; калпакъ и челенке камилавкомъ; бойно копљъ, и мачъ црнимъ брояницама; и назове се Сава. Неманьи е тада было преко 70 година. Онъ е осећао у себи јошъ доста снаге, да својомъ великомъ и распространѣномъ државомъ влада, а мислио е, да е башъ и нужно, да се не оставя свое младе државе донде, докъ годъ га не оставе силе, еръ шго е онъ дуже државомъ владао, то е она све яча и яча постаяла.

На неколико година доцнѣе почне Неманя нешто слабити. Њму е было преко 80 година, синови су му были одрастни люди, онъ е већъ пуни 37 година сръбскимъ народомъ владао. Зажели покоя. Примеръ побожногъ нѣговогъ сина Растка лебдио му е предъ очима као некій узоръ, па за то и онъ сакупи око себе свое црквене и светске великаше, позове у саборъ оба своя сина, седе на престо, па овако поче говорити: „Светители, и ви остала любазна моя браћо! Знайте да самъ јошъ као младъ тежио за тимъ, да будемъ слуга Господа, па ми Господъ досадъ то не дозволи. Но ево дошло е време, да се по милости божіој испуне давнашићъ мое желѣ. Државу мою оставлямъ сину, кои остае међъ вама на моме престолу. Нека га Богъ благослови, да съ вама благословено

влада!“ На то сиђе съ престола, и преда га са своимъ благословомъ своимъ стариємъ сину Стефану; а млађемъ сину Вуку одреди србску областъ Зету; да тамо буде великій кнезъ, али да буде послушанъ своимъ стариємъ брату. Обоици овако говораше: „Децо! не заборазляйте мои закона, и на срцу носите мое речи. Тако ћете имати дуга живота и ви, и ваша држава. Делите милостинѣ, и храните веру; обе напишите на свомъ срцу, па ћете бити сретни. Не мислите ништа зло ни предъ Богомъ, ни предъ людма, уздайте се свимъ срцемъ у Бога, а не величайте се своіомъ мудрошћу. Што годъ радите, радите право нити икада сврћите съ правога пута. Тражите мудрость, она носи у десници дугъ животъ, а у левици богатство и славу; изъ нѣни уста излази правда, на езику іой е законъ и милость; нѣни путови есу путови добри, нѣ придржаваюћи се долази се миру.“ После іѣмъ е заповедіо: „Любите братъ брата, не имаюћи међу собомъ никакве злобе. Овомъ стариємъ, посађеномъ на престо одъ Бога и одъ мене, ти млађій буди послушанъ; а ти старіи, владаюћи земљомъ, не вређай свога брата, но поштуј га; еръ ко не любви свога брата, не любви Бога. Ако ме послушате, сеяћете на земљи блага, не послушате л' ме, погинућете одъ оружія. Миръ нека буде съ вама синови мои! и духъ божій нека почива на вами; нека васъ укреплява и брани одъ свакогъ неприятеля, кои се види, и кои се не види, и нека васъ наставля на путъ миранъ. Миръ нека буде съ вама мои властели и боляри! и съ вама млађи! кое самъ узъ себе одгоио, одъ како васъ е мати родила. Миръ нека буде съ вами свима словесно стадо христово! кое ми е Богомъ дано, и кое самъ неповређено сахраніо полагајући као добаръ пастиръ свою душу за васъ. Молимъ васъ, моя любазна децо! богати и убоги, стари и млади! чувайте мою науку,

вашега оца! бойте се Бога, поштуйте цара, подижите цркве, и молите се у њима: слушајте епископе, одаите часть свештеницима, будите смерни предъ калуђерима, да се моле Богу за васъ; храните између себе правду и любовь, не заборавајте делити милостивъ; па ће бити съ вама и на вама благодать Господа нашега Исуса Христа, и любовь Бога и оца. “Сви, кои су были скупљѣни око Неманъ, плакаху као мала деца, сви су были силно тронутѣ, сви су были жалостни, што се раставляю одъ свога владоца, и одъ свога и народногъ оца; сви су осећали, да у Неманъи губе: свога господина, учителя, оца, пастира, добротвора и покровителя. Неманя после ове беседе рече епископу Калинику: „Приступи, и учини, шта те молимъ!“ те се тако постриже за калуђера. Тада се и њгова люба Ана одрече света, и постане калуђерицомъ. Онъ е добио у калуђерству име: Симеонъ; а люба му се назвала: Анастасія Све то догодило се на данъ благовештенія, 25. марта 1195 год. Неманъи е тада было 82. године.

(Продужиће се.)

П а р а м и т и е

(Продуженъ.)

II.

Свешлосць и любовь.

У почетку е било све пусто и празно, ладна морска бездна. Стихие сви ствари стаяше измешане међу собомъ. Садъ сађе живота духъ са устне вечнога; разбише се окови леда, и као легућегъ голуба потре-се се топло крыло рађаня майке.

У мрачной дубљини стаде се све мицати отимаюћи се к' рођеню. Ту сину прворођена кћи вечнога,

блага свезаражуюћа и сверазвеселуюћа светлостъ.

Красна светлостъ саединѣна са миломъ майкомъ любви, која се изнадъ вода ношаше, дигну се прво у висине, и разастреше тамо златно ютренѣ небо; затимъ се спустише доле у дубљине, и пробудише сав животъ у њима; они изведоше и узвисише землю из воде олтаръ вечное, и посуше е мириадама вечитоподмлађуюћегъ се цвећа; животъ даше најситниему прау.

А кадъ мора и дубљине, землю и ваздухъ животомъ испунише, онда тио светуюћи се едан другой рекоше: садъ и човека да изведемо, нашъ ликъ, и подобие онога, кои небо и землю створи. Тогъ часа сиђе животъ у прахъ, а ту сину човека божествен лик; любовь избра његово срце за свой најмили станъ.

Превечни отацъ виде, и виде да е све добро, ер све испунише и све обасяше његове обе најмилие ќери, свеоживлююћа светлостъ и сведржећа любовь.

Што тако незадовольно погледашъ на овај свет замишлѣни мудраче; хаосъ е у редъ ставлѣнъ, стави се само и ти. У вечномъ животу е само радованѣ човечие, а у светлости и любви блаженство творца.

(Продужиће се.)

Богъ брани слабе, а казни злочинце и невалялце.

Близу вароши Диепа у Француской има манастир еданъ, и у томе изнадъ црквенихъ врата изрезано е вукъ, ягнѣ и кочићъ. Ова резбина учинѣна е по преданию овимъ поводомъ.

Еданпутъ пуге у ограду црквену ягнѣ да тамо пасе. По свой прилици боећи се, да ќе неискусно ягнѣ и тамо тумарити, где неби требало, вежу га калуђери за уже, а уже опетъ за кочићъ, кои е био у

земљи. Ово није било најзгодније по ягњѣ, али се баш збогъ тога спасе одъ велике опасности.

Дође одъ некуда вукъ и навали на сирото ягњѣ-шце; у своме великомъ страху истргне ягњѣ кочићъ, па стане съ ужетомъ и са кочићемъ бегати. Вукъ се натурно за њимъ, а оно у невољи ускочи у цркву, те наоколо по њој опетъ дође на врата. Како е трчало, запне кочићъ за врата, па ихъ повуче за собомъ и тако остане вукъ у цркви, а сирото ягњѣ, кое се опетъ на пољу одъ ужета никудъ није могло макнути, стане блеяти у славу свое победе или можда и изъ страха. Дотрче, ослободе ягњѣ, а майсторъ уя плати кожомъ, што е осим звона ушао у цркву.

Селяни тамошњи хтедоше резбиномъ овековечити ово чудо, а отуда оно изнадъ манастирских врата као доказъ, да Богъ брани слаба, помаже му у труду, казни неваљалца и погубљава зликовца.

Еданъ рачунски задатакъ.

Една пилярица донесе 30. комада живине на продаю, гусака, патака и пилића. Гуске е продавала по 6 фор. пар, патке по 3 фор. а пилиће по 1 форинту. Кад е све продала, имала е управо онолико фор. колико е комада живине продала; колико е дакле имала гусака, колико патака, а колико кокошию?